

Čís. 586.

Podílnictví na krádeži (§ 185 tr. zák.).

Pouhé trpné chování se pachatelovo nestačí.

Dolus superveniens prospívá pouze tomu, kdo již nabyt za předpokladů § 367 obč. zák. vlastnictví věci kradené.

Není třeba, by podílník měl zjištěného úmyslu.

Vůči všeobecnému ustanovení § 214 tr. zák. jest předpis § 185 tr. zák. ustanovením zvláštním.

(Rozh. ze dne 24. října 1921, Kr II 337/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku trestního oddělení krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 30. září 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 lit. a), b) tr. zák.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že Amalie T. donesla ve 3 kufrech ukradené věci v ceně asi 9600 Kč, jež koupila od zlodějí jednu odpoledne (6. března 1920), do bytu svého švagra, stěžovatele, že mu při tom řekla, že koupila věci v L. a že má strach, by V., s nímž žije, toto zboží jí neprodal a výtěžek neprohrál a že proto prosila obžalovaného, by zboží u sebe schoval, což též učinil. Když pak v neděli na to (7. března 1920) stěžovatel se dozvěděl, že u Amalie E. provedena byla domovní prohlídka a u ní nalezeny byly ukradené věci, pojal ihned podezření, že i věci, u něho uschované, pocházejí z krádeže, a odnesl ihned ony 3 kufry ku svému švagrovi W.; stěžovatel nabyt vědomosti o tom, že zboží pochází z krádeže, později, než zboží k němu bylo doneseno, a sice, jak byla provedena prohlídka u Amalie E. a uschoval zboží, věda, že pochází z krádeže, u W., by nemohlo býti u něho nalezeno. Soud dovozuje z těchto zjištěných okolností, že stěžovatel stížil svým jednáním majitelům znovunabytí moci nad odcizenými věcmi. Stěžovatel nemůže se dovolávat toho, že by se u něho jednalo pouze o zločin nadržování zločincům dle § 214 tr. zák., neboť pomoc, zločinu poskytnutá (§ 6 tr. zák.) u krádeže tím, že pachatel věci ukryje, spadá pod speciální ustanovení § 185 tr. zák. i v tom případě, když pachatel ukrývá ukradené věci nikoli v úmyslu ziskuchtivém, nýbrž pouze v úmyslu, by zatajil pátrající vrchnosti vypátrání zločinu nebo pachatele, tedy v tomto případě, aby chránil Amalii E-ovou; neboť zde jde o přímé jednání, týkající se ukradené věci samé, a jednání takové podléhá jedině ustanovení § 185 tr. zák. Zmateční stížnost napadá rozsudek, dovolávajíc se zmatečných důvodů § 281 čís. 9 lit. b) a čís. 10 tr. ř. Stížnost uvádí: pojem podílnictví na krádeži předpokládá samostatnou, přímo na ukradenou věc se vztahující činnost, stěžovatel však prý vůbec nepředsevzal žádné činnosti, neukryl vědomě kradených věcí, nepřevodil jich na sebe, aniž je prodával; trpěl pouze, že švagrová věci u něho uschovala. Skutková podstata podílnictví na krádeži vyhledává »pohnutky« ziskuchtivé, jedinou pohnutkou stěžovatelovou však bylo, že chtěl nějak pomoci své švagrové. Zločin je spáchán úmyslně jen tehdy, když pachatel již při činu jeho znal

a chtěl veškeré, pro ten který zločin charakteristické příznaky; stěžovatel však v době, kdy věci byly přineseny do jeho bytu, nevěděl, že jsou kradené. Okolnost, že nabyl této vědomosti později, nemůže mu býti na újmu; ovšem donesl pak věci k W-ovi, avšak nechtěl je tím ani ukrýti, ani převést na sebe, nýbrž chtěl je »odklidit od sebe«, když slyšel, že četnictvo po nich pátrá. Na trestný skutek pachatelův bylo tedy použito nikoliv ustanovení § 185 tr. zák., nýbrž ustanovení § 214 tr. zák. a stěžovatel měl jakožto švagr Amalie E-ové vzhledem k ustanovení § 216 tr. zák. býti sprostěn z obžaloby. Je zřejmo, že těmito vývody stížnost uplatňuje věcně jediný zmatečný důvod § 281 čís. 10 tr. ř., ježto by otázka, jsou-li zde okolnosti, pro které trestný skutek stěžovatelův nemůže býti trestán, vzhledem na ustanovení § 216 tr. zák. přišla v úvahu jen tehdy, kdyby v činnosti stěžovatelově při správném použití zákona spatřoval se jiný trestní čin, než který v něm shledal nalézací soud, totiž zločin nadržování zločincům dle § 214 tr. zák. Přisvědčiti jest však stížnosti pouze potud, že skutkovou podstatu podílnictví na krádeži nevyčerpává pouhé pasivní chování se pachatelovo, nýbrž že k této skutkové podstatě vyhledává se činnosti pachatelovy, týkající se věci samé, a to v případě ukrytí ukradených věcí činnosti, kterouž se znemožňuje neb aspoň stěžuje, by majitel sám nebo prostřednictvím vrchnosti, jejíž pomoci se dovolal, znova nenabyl moci nad věcí odcizenou; za takovou činnost však nepochybně dlužno považovati jednání stěžovatelovo, nalézacím soudem zjištěné, že odnesl věci ze svého bytu do bytu W-ova, by nemohly býti u něho nalezeny. Vědomosti o tom, že věci jsou ukradené, nabyl před touto činností, byť později, než věci přišly do jeho bytu. Tato okolnost jest v této trestní věci bezvýznamnou; dolus superveniens, pozdější nabytí vědomosti o vlastnosti věci jakožto věci ukradené má právní význam toliko u osoby, pro niž věc v době, kdy nabyla tohoto vědomí, již není věcí cizí; kdo za předpokladů § 367 obč. zák. nabyl věci, byť byla ukradena, o čemž však v době nabytí neví, stane se jejím vlastníkem; pro něho nestane se tato věc, i kdyby se později dověděl, že byla ukradena, věcí cizí; on drží věc i na dále z důvodu svého vlastnictví a původní majitel nemůže žádati na něm vrácení věci. Takovýchto předpokladů však u stěžovatele nebylo; vždyť držel věci nikoli z důvodu vlastnictví, nýbrž z důvodu, že u něho byly uschovány, neměl více práva než jeho švekrůše, která věci u něho uložila. Pro něho byly věci věcmi cizími a proti němu měl majitel věci veškerá práva, která plynou z vlastnictví, zejména právo, žádati vrácení věci. Pro názor, jakoby skutková podstata účastenství na krádeži vyhledávala zjištěného úmyslu, neposkytuje zákon opory; takový požadavek přičil by se ostatně účelu zákona, který ustanovením § 185 tr. zák. hledí zameziti, by nebylo znemožňováno nebo stěžováno pátrání po ukradené věci oddálením věci od osoby stěžovatelovy neb od osoby, které ji zloděj svěřil anebo předal. Ustanovení § 214 tr. zák. nemůže se stěžovatel dovolávat, poněvadž ukrytí ukradené věci, stalo-li se i v úmyslu, by zatajením jejím byly zatajeny pŕtahy, kteréž by mohly vésti k objevení pachatele, jest zvláštním druhem pomoci, poskytnuté po spáchání zločinu, pokud se týče nadržování zločincům, upraveným zvláštním ustanovením § 185 tr. zák., před kterýmžto speciálním ustanovením ustupuje všeobecné ustanovení § 214 tr. zák. K tvrzení stěžovatelovu, že věc nechtěl ukrýti, nýbrž jen se jí zbaviti (»ji odklidit od sebe«), budiž jen podotknuto, že se

možl, aniž by se střetl se zákonem, věci zbaviti tím, že by ji byl vrátil švekrušl nebo donesl pátrající vrchnosti. Právem proto shledal nalézací soud v činnosti stěžovatelcivě skutkovou podstatu zločinu podílnictví na krádeži.

Čís. 587.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Skutková podstata § 11 čís. 4 zákona lichevního nevyžaduje, by pletichářské jednání bylo předsevzato opětovně.

Tabák jest předmětem potřeby.

(Rozh. ze dne 27. října 1921, Kr I 405/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 10. února 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., uplatňuje, že 1. stěžovatelka opatřila si kuřivo pouze jednou, kdežto pojem pletich vyhledává podloudný (správně pokoutný) způsob obchodu, to jest opakované kupování; 2. není vyloučeno, naopak je na nejvýše pravděpodobno, že vojín, od něhož se jí cigaret dostalo, obdržel cigarety od vojenské správy jako svůj příděl, tedy jich dosáhl způsobem řádným, nikoliv podloudným (správně pokoutním), takže nebylo tu zboží, pokoutně získaného, jak vyhledává pojem pletich, 3. kuřivo není předmětem potřeby; potřebami, jež měl na mysli § 1 zákona o válečné lichvě, jsou životní potřeby v objektivním smyslu; kouření není životní potřebou lidskou, nýbrž pouze zlovykem byt všeobecně rozšířeným, jemuž každý bez újmy zdraví může odvyknouti; kouření nejen že nemá příznivých fyziologických účinků, jeví přímo, zvláště u osob postrádajících dostatečné výživy, účinky na nejvýše škodlivé; mluví-li § 1 lich. zák. o potřebách, dlužno tomuto slovu rozumět ve smyslu objektivním, nikoliv subjektivním; neboť ve smyslu subjektivním slouží jakákoli věc něčí potřebě, takže by bylo, kdyby byl subjektivní výklad správným, stačilo v § 1 zák. lichevního za předměty potřeby prohlásiti prostě všechny věci hmotné nebo aspoň všechny věci movité; 4. činnost stěžovatelčina nebyla způsobilá, by stupňovala cenu kuřiva; prodá-li někdo cigarety za 30, místo za 28 h, nemůže to stupňovati cenu kuřiva; neboť cenu zboží stupňuje kupování, nikoliv prodej; obchodů určitým druhem zboží musí býti celá řada, by na cenu měly nějaký vliv; ostatně jest cena tabákových výrobků, zejména cigaret stanovena finančním erárem, takže jakékoli stupňování cen výrobků tabákové rezie soukromými obchody je vyloučeno. Vývody stížnosti jsou právně mylny. Skutková podstata přečinu § 11 čís. 4 zákona o vál. lichvě nepožaduje opakování činu pletichářského; zdražování předmětu potřeby, jemuž zmíněný zákon se snaží čeliti, může nastati také ojedinelým splněním skutkové povahy pletich, jimiž jest každá činnost, která